



*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאיר לארץ | שנה שמינית - ה'תשפ"ו | גליון 414

וילך - שובה | עיקר תיקון התשובה בימינו הוא ע"י צדקה בפיזור גדול



מסירות אל הנפש

שביבי אור בפנימיות, חסידות וקבלה
מתורת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

עפ"י שיעורי בנו וממשיך דרכו הגה"צ
מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

ניתן להקדיש את הגיליון לברכה, להצלחה, ולעילוי נשמה
ולזכות בשותפות בהפצת תורה חובקת עולם: 08-37-40-200

מסילות אל הנפש

עיקר תיקון התשובה בימינו הוא ע"י צדקה בפיזור גדול

- 1 אזנים להם וישמעו.
- 4 משה רבינו סוד האחדות
- 6 אל תחשוש הם יאמינו!
- 8 פגם אחד הפוגם בשלשה
- 11 להחזיר בתשובה את החזרה בתשובה
- 12 לאן צריך לחזור?
- 15 תאמין שאפשר לתקן
- 16 אהוב ונחמד כמקודם
- 20 ומה יתרון לבעל הלשון
- 22 מה עם האות ו'?
- 24 הוראה מהשמים
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה



הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!



בית המדרש המאיר לארץ

הדפסת והפצת ספרי מורינו ורבינו הרב יוסף מייכאל אברהם זצ"ל

8771301 הקציר 666 ת.ד 345 נתיבות 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

054-26-380-26 08-649-9859 08-930-1335

לקבלת 'רגע של אור'

קו 'המאיר לארץ'

בית ההוראה - עהרת הבית

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת וילך

אזנים להם וישמעו...

והרב זוננפלד ראה את המצב ונפשו נכמרה בקרבו!

מה עשה? פתח משרד שידוכין!

כל אדם שהיה מגיע אליו - ומי לא היה מגיע - היה מתבקש לספר על משפחתו. בזכרוננו העצום הוא החל לאגור שמות ומקומות, ולעבד מידע...

בתים רבים הוא זכה להקים באותם שנים...

ונספר על שְׁנֵים מהבתים שבנה:

באחד הפעמים בהם ישב ועיבד במוחו את הנתונים, התגלה לו כי ילדיהם של שנים מהמשפחות החשובות בירושלים מתאימים זה לזה. מיד ללא שהייה, קרא להורים, הציע את ההצעה... ובשעה טובה נקבע תאריך לחתונה.

שבוע לפני החתונה, הופיעה הכלה בוכיה בבית הוריה וסיפרה כי שמעה מפי חברותיה אשר שמעו מפי הוריהן כי חתנה המצויין צולע על ירכו.

מיד רץ אביה אל הרב ובנקיפת לב סיפר לו בסוד את הדברים, כשהוא

בשנת תרע"ד (1914 למניינם) פרצה מלחמת העולם הראשונה, מלחמה איומה ונוראה שזעזה קצוות תבל.

גם על ירושלים עיר הקודש לא פסח הזעזוע. עת צרה וצוקה היה, כל מהלך החיים הטבעי כמעט ושותק לחלוטין.

ובתוך כל האפילה הנוראה, קם הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, והציל את העיר בחכמתו. הוא עמד בחכמתו הגדולה על משמר העיר לבלתי לתת לה ליפול לזרועות היאוש.

במה עסק בשנות המלחמה? בשידוכין!

הוא פשוט נעשה לשדכן. ומשום מה תפס אז הגאון והצדיק הירושלמי שכבר מלאו לו שבעים שנה דוקא במצוה זו?

משום שהמצב הקשה בעיר הקודש הביא להפסקה כללית בהתקשרות בין המשפחות. אנשים לא ידעו מה ילד יום. דירה ריקה לזוג צעיר כמעט ולא נמצאה - הכל היה תפוס בידי החיילים הטורקים בעלי הכומתות הירוקות...

גם הפרוטה להוצאות הנישואין כלתה מן הכיס...

הבין הרב זוננפלד כי רק נעלו הקרועה של החתן גרמה לכך שהוא יראה כצולע, רק בגלל שלא היה בבית הוריו פרוטה אחת כדי לתקן את מנעליו החתן צלע על ירכו...

והסיפור השני:

לא עבר זמן רב ומעשה דומה נוסף התרחש. הורי כלה מזיווגיו של רבי יוסף חיים הופיעו בביתו יחד עם הכלה ובדמעות שליש אמרו: שמענו מלחשים כי החתן נעשה למגמגם רח"ל, ועתה איננו יודעים מה לעשות? זמן החתונה מתקרב והכלה אינה רוצה לשמוע דבר וחצי אודות החתונה...

אמנם, גם אחרי הפגישה היחידה (שהיתה ביניהם), התעורר לנו חשש קל שמא הוא מגמגם, אך תלינו זאת בבושה, **אך** עתה שסיפרו לנו שהוא מגמגם, התחזק לנו החשש!

ועוד התחזקה לנו ההשערה לכך, כאשר שמענו כי הוא כמעט ואינו מבקר בישיבה בזמן האחרון, וכנראה שמפאת מחלתו וגמגומו הוא פשוט מתבייש לבוא לישיבה.

ההורים התנצלו כרגיל: יאמין לנו הרב וכבודו במקומו מונח, כי מצידינו היינו משלימים עם המצב ובוודאי שכן רצו מן השמים, אך ... הכלה...

מתנצל: איני רוצה לפגוע ח"ו בכבודו של הרב, אינני רוצה אבל אני לא יכול! איך אתן את ביתי לאיש צולע על ירכו?!

והרב זוננפלד שראה את החתן פעם אחת בלבד הספיק להוכיח כי אין הוא צולע, ובחכמתו הבין שדברים בגו...

על אתר נכנס לחדר הקטן שבביתו המקומר חיטט בארוננו ומצא שם חמש עשיריות אחרונות מכל כספו, קרא לנכדתו רבקה ושלח אותה לסנדלר הסמוך לביתו של החתן כדי שתרכוש אצלו זוג נעלים חדשות עבור החתן. הוא שלח אותה דווקא לאותו סנדלר מכיון שידע שסנדלר זה בוודאי יודע את מדת נעליו של החתן, הוא גם ציוה על הילדה שמיד תעלה את הנעלים לביתו של החתן, ותאמר למחותנים שהרב זוננפלד שלחן במתנה לחתן כתשורה על התמדתו בלימודים ולכבוד היותו לחתן במזל טוב.

ואז הוא נכנס שוב אל המחותן היושב בביתו ודואג, ובחיוך קל על שפתיו הבטיח לו בבטחון רב: בררתי את הענין לאשורו, והכל שטויות! החתן הולך רגיל, ואם אתה עדיין מפקפק, לך עמוד בסמוך לישיבת עץ חיים מקום לימודיו של החתן, וראה...

עשה האיש כעצתו, ואחרי ימים אחדים בא לבקש את סליחתו של הרב זוננפלד על שקיבל לשון הרע...



אצליה להוכיח שהחתן לא מגמגם מבלי
לבייש את פניו?

למחרת בשעה הקבועה, הופיעו ההורים
שוב בביתו של הרב זוננפלד
כאשר עיניהם רטובות מדמעות...

הרב זוננפלד הגיש להם כסאות, הניח
את ידו על כתיפו של האיש ואמר:
בתכם שמעה לשון הרע, ואין ביכולתי
להפריך אותו בצורה שכלית.

עצה אחת, בלבד, יש:

בתכם הכלה תתחפש לערביה כובסת, תלך
לביתו של רבי יוסף שימשלוביץ,
ותשכיר את עצמה בתור כובסת...

ההורים נדהמו לשמוע את עצתו
המחוכמת של הרב. אכן היתה
זאת העצה הטובה ביותר בכדי לברר את
הענין מבלי לבייש את החתן כלל.

עם בוקר יצאה הכלה מחופשת כערביה
לביתו של רבי יוסף שימשלוביץ. מהר
מאוד השתוותה עם רעייתו של רבי יוסף
על סכום משכורתה והחלה בעבודתה.
שעות ויותר עסקה בכביסת הבגדים, וכל
העת זלגו עיניה דמעות ללא הפוגה. היא
שמעה את חתנה לומד תורה עם דודו
הגאון בחיתוך דיבור ברור ובהתלהבות...

שבועות מספר לאחר מכן התקיימו
הנישואין, והרב זוננפלד נתכבד בסידור
הקידושין...

במקרה זה הכיר הרב זוננפלד את החתן
היטב. לא פעם היה חתן זה בא
לביתו ונושא ונותן עמו בדברי תורה.
הרב זוננפלד גם ידע את סיבת אי ביקורו
של החתן בישיבה - דודו (של החתן) רבי
יוסף שימשלוביץ חלה במחלת עינים
רח"ל, מחלה שהיתה מצויה אז בירושלים,
והחתן התנדב ללמוד עמו עד שיבריא.

הרב זוננפלד סיפר כל זאת לכלה אך
היא לא השתכנעה.

כשראה זאת החליט לשלוח מעליו את
ההורים עם בתם הכלה וציום
לבוא אליו למחרת.

וכי למה יעכבנו הרב בענין כה דחוף עד
למחרת? - תמזהו ההורים - האם הרב
חושב שנוכל לעצום עין כל הלילה?!

הרב הרגיעם: חלילה, אני לא מתכוון
לשום דחיה! אלא שהסיבה שאני
מבקש שתבואו מחר היא מפני שבתפילת
ערבית אנו מתפללים להקב"ה
ומבקשים: 'ותקננו בעצה טובה מלפניך',
וכיון שעדיין לא התפללתי רצוני לילך
להתפלל ולהפיל תחינה שהיושב בשמים
יחנני בעצה טובה מלפניו עבורכם.

לאחר שהלכו ההורים עם בתם הכלה,
הלך רבי יוסף חיים להתפלל
תפילת ערבית, וכשחזר לביתו התיישב
על כסאו הרעוע, ושאל את עצמו: כיצד



על שני המשפחות הללו נאמר: אזנים להם - וישמעו לשון הרע!...

על חומרת לשון הרע בפרשתנו. ונתחיל מההתחלה...

משה רבינו סוד האחדות

ונמצא שהטוב והאור הוא ענין אחד. ובתוספת עומק:

בשעה שנולד משה נאמר עליו: 'וַתֵּרָא אֱתָנֹכִי טוֹב הוּא', ובמילה 'טוב' טמון עניינו של משה.

ועל קצה המזלג: האות הראשונה במילה 'טוב' היא ט', והנה אם נכתוב את האות ט' מלאה, כך: טי"ת, הגימטריא שלה יהיה - 419, שזו הגימטריא של המילה 'אחדות'.

ללמדנו, שהאור והטוב של העולם הוא ענין האחדות, ובו תלוי קיום העולם. וללמדנו, שבשרשו של משה היתה טבועה מדת האחדות ואהבת ישראל.

והפליא המדרש (שמות רבה, פרשה א - אות כז) לתאר את מדת האהבה שבערה בלבו של משה עד שהיה מוכן למסור את נפשו למען עם ישראל! וכך מתואר במדרש:

מילדות - גדל משה רבינו בארמון מלך מצרים בתנאי מלכות, ועבר

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א אמר, וז"ל:¹

כל יהודי שמע על **משה רבינו**, וכך אנו רגילים לכנותו. אך בספר הזהר הקדוש מכנים את משה רבינו בתואר: **'רעיא מהימנא'** - שפירושו: 'רועה הנאמן'.

והטעם לכך הוא: כיון שמשה רבינו הוא הסמל הנצחי, למנהיג ישראל האמיתי, שמסר את כל אשר לו, מנפש ועד בשר למען עם ישראל.

מעלתו זו התגלתה בו כבר מעת לידתו, וכמו שנאמר: 'וַתֵּרָא אֱתָנֹכִי טוֹב הוּא' (שמות ב, ב).

וביארו חז"ל הקדושים (סוטה יב). שבשעה שנולד משה נתמלא הבית כולו אור. וה' טוב' שראתה אמו הוא ה'אור'.

ודרשו זאת חז"ל בגזירה שוה, כאן נאמר 'טוב' ('פי טוב הוא'), וגם בפסוק הרביעי שבפרשת בראשית נאמר 'טוב': "וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם כִּי טוֹב" (בראשית א, ד)... ומכאן למדו שהטוב המוזכר לגבי משה הוא אור.

מעין החכמה

1. אמרי נועם (מועדים - חג הסוכות, מאמר ו - משה רבינו ע"ה).



המתים מחולשה קבר בעצמו, וכל אותו זמן היה מדבר אל אחיו בלשון רכה, מנחם ומעודד אותם.

כך המשיך משה להסתובב בשטחי הבניה, ולפתע, לחרדתו הוא שומע צעקות נוראות ואנקת חלל... משה רץ למקור הקול, ומול עיניו הוא רואה איש מצרי מכה איש עברי באכזריות נוראה...

משה הזדעזע - כך מתעללים? ללא בושה? ללא שמץ רחמים?

ולכן החליט לתת למצרי 'חיוזוקית'... משה רבינו גרר את גופת המצרי והשליכה לתוך בור פתוח שהיה שם...

למחרת שוב יצא משה רבינו לשטחי העבודה, ולמול עיניו הוא רואה שני יהודים - דתן ואבירם - מתקוטטים, משה רבינו הזדעזע: "וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה יִרְעָךְ" (שמות ב, יג).

דתן ואבירם סובבו את הראש והשיבו בזלזול: יופי, צמח לנו 'משגיח' חדש... אל תדאג, אנחנו נלך לפרעה ונספר לו שיש פה אדם רגיש ליהודים...

והם הלכו וסיפרו לפרעה, ופרעה ציוה להרוג את משה... ניסו השתדלו - ונכשלו. משה ברח והגיע למדין.

הכשרה להיות ראוי לתואר 'בן המלך'. טובי החכמים לימדוהו וגילו לו את סודות החכמה המצרית.

כך חלפו השנים. וכאשר הגיע משה לגיל עשרים שנה יצא אל אחיו וראה אותם עמלים קשה, כפופים, חלשים וחולים. וראה שהבזיון הכי גדול שיש במצרים זה לכנות אדם בשם 'עברי'.

אם כן לכאורה משה שגדל בארמון מלכות עם כבוד מלכים, ומעמדו רם ונישא כבן מלך, היה צריך להתנהג כמו כל 'האנשים החשובים' - לעבור. לחלוף. להפטיר בחצי פה 'ה' ירחם עליהם' ולהמשיך הלאה לַחַיָּה הבאה.

אבל משה רבינו שבלבו בערה אש גדולה ונוראה. אש יוקדת פִּיקוּד אש. של אהבת ישראל. אמיתית. לא יכל לעבור לחלוף ולהמשיך. הוא נעצר. ראה. התבונן. והבין! והחל לבכות. בדמעות אמיתיות. בדמעות של אש שמרגישות את הצער של הזולת!

והחל לעזור להם, הרים על כתיפיו משאות קשים שהחלשים שבהם נאלצו לשאת, טיפל בפצעים שנגרמו להם מעבודה קשה, שטף את עיניהם מהסיד שפיזרה הרוח לתוכן, ואת גופתו



אל תחשוש הם יאמינו!

ובגיל שמונים³ מתגלה אליו ה' יתברך ומבקש ממנו: "וַעֲתָה לָכֶּה וְאַשְׁלַחְךָ אֶל-פְּרָעָה וְהוֹצֵא אֶת-עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם" (שם פסוק י) -

משה, כך בחרתי! לך למצרים ותאמר לעם ישראל: 'הקב"ה שלח אותי לגאול אתכם!'

משה רבינו הצליח לברוח מיד פרעה מלך מצרים,² ומאז ועד גיל שמונים לא מפורט מה עבר עליו, פרט לידיעה שהוא היה רועה את צאן יתרו במדבר, וכמו שנאמר: "וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת-צֹאן יִתְרוֹ חֹתֵנוּ כִּהְיָה מִדְיָן" ... (שמות ג, א).

מעין החכמה

ובדרך זה ימצאו כל המדרגות של הסטרא אחרא אשר שלטו על ישראל ועל מלך המשיח, לסתום אורם ולייסרם, קשורות ועומדות תחתיהם לעתיד לבוא.

וכן משה הושם בסוף, כי היה גם הוא בתוך קליפת מצרים, **כדי שתשאר מצרים אחר כך קשורה וכפותה תחתיו**.

והנה השכינה אינה עוזבת הנשמות השקועות בגלות, וכל שכן נשמות כאלה. וכן נאמר: "וּתְרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא" (שמות ב, ב), שהשכינה היתה עמו. אך עם כל זה אינה יכולה אלא לשמור, אך לא להוציאו לחירות עד שיגיע הזמן. ועל כן אז היה תחת רשות השר של פרעה, והשכינה רק ניצבת עליו לשומרו. **ועל כן הוצרך שאחר כך יברח, כדי לצאת מתחת יד השר, ואחר כך יחזור שם להכניעו**.

ויסוד זה הוא ענין ערי מקלט, והוא ענין עמוק, ותדע בו מה שקראו לירעיא מהימנא - 'מארי תיובתא' (וזהו, משפטים דף קיד ע"ב)...

3. וכמו שנאמר: "וּמֹשֶׁה בֶן שְׁמֹנִים שָׁנָה וְאַהֲרֹן בֶּן שְׁלֹשׁ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה בַּדְּבָרִם אֶל פְּרָעָה" (שמות ז, ז).

2. ביאר הגה"ק רבי משה חיים לוצאטו, הרמח"ל זיע"א, שהטעם שהוצרך משה לברוח ממצרים, כי רק כך הוא יכל לצאת מתחת שליטת מצרים.

וזה לשון הרמח"ל (אדיר במרום - עמוד יז, הוצאת רבי יוסף ספינר):

ועתה אבאר לך ענין כל הדברים האלה בס"ד באר היטב. הנה רצה המאציל ב"ה שיהיה מלך המשיח סובל החלאים, כמוזכר בדברי רז"ל (סנהדרין צח), והוא מה שהוא סובל סיתומי הסטרא אחרא בעבור ישראל.

וזה לרע לסטרא אחרא, כי על זה נאמר: "בְּאֶשֶׁר פָּרַע שָׁם נָפַל שְׁדוּד" (שופטים ה, כז).

כי כל המקומות שהסטרא אחרא מתאחזת בהם בזמן שליטתה, נשאת לכודה שם כציפור בפח שלא תוכל לנוס אחר כך בזמן התגברות הקדושה. **אלא אותן המדרגות עצמן יהיו שלשלאות על צוורה להכניעה תחת הקדושה ולעשות בה הנקמות שצריך לעשות בה**.



הרע על בני כשם שהנחש הוציא לשון הרע ואמר: 'כי ידע אֱלֹהִים וגו'...⁴

(איך אתה אומר כך על בני, שהרי בני) מאמינים בני מאמינים, מאמינים, דכתיב: "ויאמן העם" (שם פסוק לא), בני מאמינים, דכתיב: "והאמין בה" (בראשית טו, ו). ומה הנחש הלקיתי אותו בצרעת, אף אתה הבא נא ידך בחיקך: "ויבא ידו בחיקו והנה ידו מצורעת כשלג" (שמות ד, ו)⁵!

מבואר בדברי המדרש, שמשו רבינו חטא והוציא לשון הרע על ישראל! ומכיון שכך הוצרך לתקן זאת...

משה שמע את הציווי ונרעד - "וַיֵּצֵן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא יֵאָמְרוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקִלִּי כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ ה'" (שם ד, א)!

התגובה הזו היתה טעות, וכך אמרו במדרש (מדרש רבי תנחומא פרשת שמות - אות כג):

אמר משה לפני הקב"ה: 'וְהֵן לֹא יֵאָמְרוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקִלִּי, אמר ליה (הקב"ה למשה): "מָה זֶה בְּיָדְךָ" (שמות ד, ב) [כך אנחנו קוראים את הפסוק, אבל באמת כתוב] 'מָה בְּיָדְךָ', מָה שבידך אתה צריך ללקות, **שאתה מוציא לשון**

מעין החכמה

שמים היא נדירה, ודוקא היא המפתח לכל ההשגות ולקרבת ה' בשלימות.

כמבואר בגמרא (שבת לא:): שאדם שחסר לו ביראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו את המפתחות של הדלתות הפנימיות של הבית ואילו את המפתחות של הדלתות החיצוניות לא מסרו לו - כיצד יכנס?

וכן היה רבי ינאי מכריז: חבל על אדם שעדיין אין לו דירה וכבר מקדים לרכוש שער לדירה. השי"ת לא מסכים לקבל שום זיוף אפילו קל שבקלים, ועם חסידי - על אף קרבתם אליו - הוא מדקדק יותר מכולם,

כמו שמצאנו בתנ"ך בכמה מקומות:

משה רבינו ע"ה כמה חסיד ושלם היה, על שאמר על עם ישראל: "וְהֵן לֹא יֵאָמְרוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי" (שמות ד, א),

4. וכך נאמר: "וַיֹּאמֶר הַנָּחֶשׁ אֶל הָאִשָּׁה לֹא מוֹת תָּמֹתוּן. כִּי יִדַּע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶּם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם בְּאֱלֹהִים יִדְּעִי טוֹב וְרָע" (בראשית ג, ד-ה).

ופירש רש"י: 'כי ידע' - כל אומן שונא את בני אומנותו מן העץ אכל וברא את העולם. 'והייתם באלהים' - יוצרי עולמות.

5. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (בצור ירום, ליקוטי אמרים - חלק ח עמוד 111), וז"ל:

צריך ללמוד שיראת שמים היא הדבר החשוב ביותר בחיי האדם כי רק היא אוצרו של הקב"ה, וכמו שבספסת מכניסים רק את הדברים היקרים ביותר, כך גם באוצרו של הקב"ה נמצא הדבר היקר ביותר, והוא יראת שמים, אפילו תורה לא מכניסים שם, כי תורה יש הרבה אבל יראת

פגם אחד הפוגם בשלשה

כולם. ועוד אמרו חכמים, כל המספר בלשון הרע כאילו כופר בעיקר, שנאמר: "אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו" (תהלים יב, ה), ועוד אמרו חכמים: שלשה לשון הרע הורגת:

כתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ז ה"ג), וז"ל: **'אמרו** חכמים, שלש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ואין לו חלק לעולם הבא: עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, ולשון הרע כנגד

מעין החכמה

אחר כך אבשלום בנו קם עליו והמריד את העם נגדו עד שהוא נאלץ לברוח מירושלים, הוא סבל בזיונות עד עמקי נשמתו משמעי בן גרא ולבסוף איבד גם את אבשלום בנו שנהרג ע"י יואב שר צבאו, ועוד סבל צרות רבות.

גם ישעיהו הנביא שאמר על עצמו: "כי איש טמא שפתים אנכי" (ישעיה ו, ה), בגלל שהוסיף ואמר על עם ישראל: "ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב" (שם), בא מלאך ושם על פיו גחלים בוערות, אמר לו הקב"ה: 'איך אתה אומר על עם ישראל שהם טמא שפתים?! מי הרשה לך לדבר כך על בני?!' - "הנה נגע זה על שפתיך וסר עוונך וחטאתך תכופר" (שם פסוק ז).

נמצינו למדים שאסור לטעות עם הקב"ה, ואפילו לא טעות קלה בדיבור. ומה יעשו אלו שהפה שלהם פתוח כל היום, ולא משגיחים כלל מה הם מדברים והיכן ועל מי הם מדברים? 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה' (אבות פ"ו מ"ב),

אותם שלועגים ומבזים את התורה ולומדיה עתידים ליתן את הדין כי השם יתברך לא מדלג על אף אחד ולא מוותר לאף אחד - מצד אחד יש "ארך אפים ורב חסד" (שמות לד, ו) אבל מצד שני יש גם "ואמת" (שם). לכן כדי לשמור על היחמץ הרוחני של האדם, צריכים ללמוד תורה בכל יום, כמו שצריכים חמץ לגוף בכל יום...

אמר לו הקב"ה: 'למה אמרת ככה על בני?' **'הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג'** (שם פסוק ו).

שאל המלך שינה מעט מהציווי שקיבל משמואל הנביא בזה שהקשיב לדואג האדומי במלחמת עמלק והותיר את הצאן שלהם ואת אגג מלכם בחיים נגד ציווי השי"ת שלא להותיר שום זכר, איבד מיד את מלכותו, כמו שאמר הקב"ה לשמואל כששאל המלך שב ממלחמת עמלק: "ניחמתי כי המלכתי את שאול למלך" (שמואל א טו, יא), ומיד אחר כך ציוה אותו למשוך את דוד למלך: "מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך" (שם טז, א).

השי"ת לא נתן לשאול שום אפשרות לתיקון, אלא מיד לאחר שטעה סילק אותו מעל פניו, ומאותו היום כתוב: "ורוח ה' סרה מעם שאול ובעתתו רוח רעה מאת ה'" (שם פסוק יד).

גם דוד המלך ע"ה - עבד ה' השלם - קיבל את המלכות והלך והצליח בכל דרכיו אך כאשר טעה עם בת שבע, הכל נעצר לו ובאו עליו צרות רבות - הוא איבד את התינוק שנולד לו ממנה, אחר כך עינו את בתו תמר, אמנון בנו הבכור נהרג.



משה רבינו שדיבר לשון הרע על ישראל, פגם בעצמו, פגם בעם ישראל, אך בה' יתברך הגם שלא פגם שהרי ה' יתברך לא קיבל את הדברים, בכל זאת היה פגם שהשמיע לו דברי לשון הרע.

ומכיון שכך הוצרך משה לתקן את שלשת הפגמים הללו...
ולפני שנבאר האם תיקן, נקדים...

האומרו והמקבלו וזה שאומר עליו,⁶ והמקבלו יותר מן האומרו'.

נמצא שהלשון הרע פוגם בשלשה: באומר, במי שאמרו עליו, ובמי שקיבל את הדברים.

ולענייננו:

כתב הגה"ק רבי משה סופר זי"ע א"א (דרשות, חלק א - עמוד 270 ד"ה 'ויקרא'), וזתו"ד:

מעין החכמה

אמר לו: כל אחת וחטרונה. אחת - עצלה, השניה - גנבת, והשלישית - בעלת לשון הרע.
ענה החבר: הא! שטויות! ארפא אותך!
'הלוואי ותצלח'!

נטל החבר על עצמו את האתגר, והשיא את הבנות לבניו. מתוך שעשיר מופלג היה, העמיד על הבת העצלה עבדים ושפחות והורה אותם לאמר: 'אל תניחוה לנקוף אצבע, אל תתנו לה לעשות דבר. שרתוה בכל הצטרכויותיה'!

שמחה הבת, ושמח בה בעלה.

בא אל הבת הגנבת, ונתן בידה את מפתחות כל אוצרותיו. אמר לה: 'כספי לרשותך, עשי בו הטוב בעיניך'...

הואיל והרכוש היה לרכושה, לא נתן לבה לשלוח בו יד...

כך ריפא גם את הבת השניה.

עתה פנה לרפא את הבת בעלת הלשון, אמר לנפשו: מדוע מספר האדם לשון הרע,

6. מקור הדברים הללו בגמרא הקדושה (ערכין טו:), וז"ל: במערבא (בארץ ישראל) אמרי, לשון תליתאי קטיל תליתאי, הורג למספרו ולמקבלו ולאומרו.

וכתב מרן הבן איש חי (עוד יוסף חי - דרושים, תצה ד"ה 'ועשית על שוליו') שהדברים הללו נכתבו בעקבות הסיפור הבא:

מעשה באדם אחד שהיו לו שלש בנות. האחת עצלה, האחת גנבת והאחת בעלת לשון הרע. ידעו בהן בני המקום ונמנעו מלשאתן. הזקיננו הנערות ולא היה אדם רוצה לשאת אחת מהן מפני מומי מדותיהן הרעות.

פעם בא חברו להתארח בביתו וראה את שלש הנערות שבגרו זה מכבר.

אמר לו: 'הנה נא לי שלשה בנים, אם ייטב בעיניך, ישאו את בנותיך לנשים'.

אמר לו: 'אני אוהב אותך ולא אעשה עמך רעה! ברח מהבנות הללו כל עוד נפשך בד'...

'מפני מה'?



מעין החכמה

- שאל:** 'בתי, האידך הם חיידי?'
- אמרה** לו: 'אין מילים בפי להודות, כי כל הרכוש מסור בידי!'
- נתן** שבח והודיה לה, והלך אצל בתו השלישית, בעלת הלשון הרעה. נכנס לחדרה ושאל: 'בתי, האידך הם חיידי?'
- החלו** עיניה דומעות ולחשה בקול בוכים: 'אל נא תשאל, אבי, מרים הם ממות! בכל יום שואלת אני את נפשי למות!'
- חרד** וקרא: 'ימה זאת תדברי?'
- אמרה:** 'זה זמן רב רציתי לעזוב הכל ולברוח לביתי!'
- תמה:** 'על מה ולמה, מה אירע?'
- פחדת** אני לומר - התייפחה - בכל בוקר מבקר כאן חמי ומנסה לפתותני לדבר עבירה! לא יתכן - קרא האב - שוב משלחת את את לשונך הרעה!'
- ידעתי,** ידעתי כי לא תאמין לי ותפקירני לגורלי המר! - יבבה בדמעות - אם אינך מאמין, הכנס לארון הזה והסתר בו. הנה מגיעה שעת הביקור, כמו אזניך תראה, בעצמך תוכח באמת!'
- נדחק** האב לתוך הארון. טרם הספיק להתמקם בו, וחבירו, חותן בתו, בא לבקרה כמנהגו דבר יום ביומו.
- 'השלום** לך בתי? - שאל.
- עזוב!** הרף! חזור לאחוריד! צרחה האשה לרוב תמהונו. 'הצילו! זעקה בקול מר, ואביה שמע ממקום מחבואו. בחמת
- כי ממורמר הוא על שלא השיג חפצו, ופורק מרירותו בלשונו.
- אם** כך - המשיך וחשב - אשתדל לדאוג שהיא לא תהיה ממורמרת, ובכך ארפא אותה. וממחשבה למעשה...
- בכל** בוקר היה מגיע ואומר: 'בתי, אם רק תרצי דבר מה, אמרי לי ואמלאהו!'
- והיא** היתה עונה במתק שפתים: 'תודה לך חמי, אינני חסרה דבר!'
- אך** כאן טעה האיש, טעה את טעות חייו! -
- אין** האדם מדבר לשון הרע בגלל טינתו ומרירותו, בגלל מחסורו ומאווי -
- האדם מדבר לשון הרע בגלל הרוע אשר בלבבו, בשל הארס אשר בנפשו! לא לחינם קראוה 'לשון הרע', לשונו של האיש הרע!'**
- וכך** אמרו חז"ל (תענית ח). שבסיפור לשון הרע ישנה רק הנאה אחת, והיא ההנאה שברוע...'
- יום** אחד ביקש אבי הבנות לראות איך חיות בנותיו. האם הצליח חברו לרפאות?'
- בא** אצל העצלה, ומצאה מכותרת במשרתות עושות רצונה.
- שאל:** 'בתי, האידך הם חיידי?'
- אמרה** לו: 'תבוא עליך ברכה, אבי, שנתני לאישי שעושה רצוני ואיני נוקפת אצבע בעמלי.'
- נתן** שבח והודיה לבוראו, והלך אצל הבת השנייה.



להחזיר בתשובה את החזרה בתשובה

לחזור בתשובה פירושו לעזוב את המקומות השליליים שהלכנו לאיבוד בהם ולשוב אל ה', שזה גם לשוב לעצמנו, לעצמי הפנימי והאמיתי ביותר שלנו...

והנה, למרבה הצער, בדורות האחרונים קרה משהו עצוב לביטוי 'חזרה בתשובה'. **מביטוי רחב ועמוק כנה, המכיל את מכלול התהליכים שאדם עובר במסע תיקונו העצמי ובחיפושיו אחר שרשיו הרוחניים,** הוא הצטצם לביטוי צר ושטחי שמשמעותו היא שמישהו התחיל לשמור מצוות בחיצוניות, הפך מ'חילוני' ל'דוס'... **מתמורה** עמוקה בכל מישורי חייו של האדם הפכה התשובה לתופעה סוציולוגית גרידא, ומתהליך מתמשך ורב-פני לצעד פתאומי וחד-ממדי.

המעבר מאי שמירת מצוות לשמירתן הוא ודאי חלק משמעותי מחזרה בתשובה, ובאמת מוכרחה להיות בו ברגע מסויים הכרעה נקודתית ש'הולכים על

בשיחה שמסר הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א (עולמות - עמוד 188), אמר כך:

בראש השנה כתבו את הגורל של כל אחד מאתנו לשנה הקרובה, אך עד יום הכיפורים הספר עדיין אינו **חתום:** עוד לא סגרו ושלחו אותו להוצאה לאור...

משמעות הדבר היא, שכעת, בעשרת ימי תשובה, עוד אפשר להשחיל שינויים, ואפילו למחוק לגמרי את גזר הדין שלנו ולכתוב מחדש. הכל תלוי בנו - עד כמה נתאמץ כעת לשנות את דרכינו ולחזור בתשובה.

לכן הברכה המקובלת לימים אלו היא 'גמר חתימה טובה'.

אבל מה פירוש 'לעשות תשובה' או 'לחזור בתשובה'?

בפשטות, תשובה היא מלשון **שיבה** - חזרה למקום מקורי שהתרחקנו ממנו.

מעין החכמה

והנערה עומדת תוהה, אומרת במתק שפתים מתמם: 'לא שערתי שכך יתפתחו הדברים'... **קפצו** עליה אחיותיה וגיסיה והרגו אף אותה... **כששמעו** חכמים בדבר אמרו: מכאן שלשון הרע הורגת שלשה, את האומרו והמקבלו ומי שנאמר עליו...

זעם פרץ בעד דלת הארון, ובשאגת חרון הרג את חברו הטוב...

שמע בעל האשה את השאגה ומיהר לחדר. ראה את אביו הרוג והסכין עודנה ביד חותנו, זינק על החותן והרגו...



מול תורה המספקת תשובות - רק מעוררת עוד ועוד שאלות.

הדבר העצוב ביותר הוא שכולם קצת איבדו את הביטוי 'לחזור בתשובה':

אנשים שאינם מזדהים כרגע עם התורה והמצוות, אף שהם בהחלט מעוניינים לתקן תמיד את דרכם לפי הבנתם, לא ישתמשו בו כדי לא להצטייר כמי ש'הופכים לדתיים'.

ואנשים שכן שומרים קצת תורה ומצוות, אך חושבים ומדברים בשפה העכשווית, לא ישתמשו בו כי הם מדמים לחשוב שהם 'כבר דתיים'!

הפסד כפול זה הוא למעשה אסון לכולנו.

חזרה בתשובה, במובנה המקורי והאמיתי, היא דבר נפלא ומתוק שכל איש אמת ואשת אמת משתוקקים אליו יותר מכל. **אין דבר מסעיר, מרגש וכיפי יותר מאשר לשוב אל עצמנו ואל בוראנו.** התפתחות, צמיחה, הארה, תיקון עצמי - ביטויים אלו הם כולם גישושים סביב, ופנים של, וחלקים מתוך מה שהיהדות מכנה 'תשובה'...

זה, אך כל זה עדיין מהווה רק את הפן החיצוני והבסיסי ביותר של התשובה. **לפניו, אחריו, בתוכו ומעליו זורמים זרמי העומק שלה,** שהם מעיקרם פנימיים והדרגתיים - ושם עיקר התשובה.

אם לא די בכך, הרי שמגֵרסה מסורסת זו של הביטוי 'חזרה בתשובה' נולד אף ילד הֶעָנָעִים שנקרא 'חזרה בשאלה', או בגרסה אחרת 'יציאה בשאלה'. ביטויים אלו נועדו לתאר את התהליך ההפוך מה'חזרה בתשובה' במובנה הצר - תהליך עזיבת הדת ופריקת עול המצוות. אך הם כוזבים מיסודם, שכן משתמע מהם שמשמעותה העיקרית של המילה 'תשובה' אינה שִׁיבָה אלא מענה לשאלה, וממילא שבעל תשובה הוא מי שמצא תשובות סופיות לכל שאלותיו ונרדם בערסל הנוח של הוודאות, ולעומת זאת עוזב הדת הוא מי שעומד עמידה הירואית מול השאלות והספק הנוקבים...

ולאמיתו של דבר, כל תהליך אמיתי, בין הצעידה אל האלקות או הצעידה אל כחות הטומאה, מְנַעַע על ידי שאלות כל הזמן. ואדרבה: בעוד העמידה מול הָרִיק של אי הוודאות בולעת את כל השאלות מבלי להשיב עליהן, **העמידה**

לאן צריך לחזור?

ומצאנו בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן (קמא, תורה לה - אות א), שכתב

הדברים עדיין צריכים ביאור: מה זה אומר לחזור בתשובה? איך עושים את זה?



כאשר הגזלן רוצה לתקן את הגזילה הוא צריך להשיב את מה שגזל, כך כאשר רוצה החוטא לשוב הוא צריך 'להשיב' את מה שהוא 'גזל' למקומו המקורי...⁸

וברשותכם נבאר:

הבריאה הראשונה שהאציל הבורא היתה 'עשר הספירות'. והבריאה הזו היא המחצב הראשון הנקרא 'מחצב הספירות'.

ולאחר מכן ברא בריאה נוספת, והוא אור הכולל בתוכו את כל נשמות ישראל, והוא הנקרא 'מחצב הנשמות'.

מעין החכמה

אז הוא יכול להתקדם לשלב הבא - 'להשיב' את מה שהוא 'גזל' למקומו המקורי.

ובענין זה סיפר הגאון רבי שלום מאיר ולך שליט"א (אבותינו סיפרו לנו - סליחות, עמוד 344), וז"ל:

מעשה בעבריין אלים שבא לפני הרב ואמר: רבי! תן לי תיקון תשובה על חטא אחד שחטאתי...

שאל הרב: מהו חטא זה?

אמר: שלא נטלתי ידי למים אחרונים לפני ברכת המזון.

תמה הרב: מה מנע ממך ליטול ידים למים אחרונים?

ענה: חשבתי לנפשי, הרי אינני מברך ברכת המזון - מים אחרונים למה לי?!

כך: דע, כי תשובה היא לשוב את הדבר למקום שניטל משם. והוא בחינת זרקא - 'דאזדריקת לאתר דאתנטילת מתמן. ומאן ההוא אתר, הוא חכמה'...⁷

והיינו שעצם פירוש המילה תשובה הוא - להחזיר את הדבר למקום שניטל משם (שפת הנחל שם).

למילה 'תשובה' ישנה משמעות של השבה, וכמו שמצאנו שהתורה הקדושה השתמשה בביטוי הזה לגבי הגזלן - "וְהָיָה כִּי יִחְטֹא וְאָשֵׁם וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל" (ויקרא ה, כג)...

7. כתב בספר נעימות נצח (חלק ד - עמוד שיב) לגאון רבי חיים מנחם קרמר, וז"ל: דברי הזוהר המובאים כאן הם חלק מדיון ארוך בטעמי המקרא ובמשמעותם הרוחנית.

אחד הטעמים הללו הוא **זרקא**, שנגינתו 'נזרקת' הרחק במורד סולם הצלילים וגם שמו בא מן השורש **זרק**.

הדברים עוסקים בספירת המלכות, הניצבת בסוף השתלשלות הספירות ממקורן העליון ולפיכך עלולה תמיד להיות 'נגזלת' ומופרדת ממקומה המקורי.

'זרקא' מבטא את האופן שבו המלכות נזרקה למקום שניטלה ממנו, ומהו אותו מקום - ספירת 'החכמה'...

8. השלב הראשון של התשובה - הוא להכיר בעבירה שעשה, ורק



והנה בשעה שנגזר על נשמה שתדמד ממחצב הנשמות ותתלבש בתוך גוף בעולם הזה, נוטל המלאך הממונה על ההריון את הטיפה, ושואל את הקב"ה: רבונו של עולם! טיפה זו מה תהא עליה? והקב"ה משיב לו...

באותו רגע קובע הקב"ה לאדם את כל מרכיבי חייו: בריאות, חכמה, עשירות, יופי, גבורה וכו'. אך רק דבר אחד הקב"ה לא קובע, והוא: יראת שמים!

צדיק או רשע אינם חלק מההגדרות הראשוניות, מפני שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים! **וזה תפקידו של**

ומחצב הנשמות דבוק במחצב הספירות, כמו שנאמר: "כִּי פֶאֶשֶׁר יִדְבֶק הָאָזוֹר אֶל־מִתְנֵי אִישׁ בֶּן הַדְּבָקָתִי אֲלִי אֶת־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־בֵּית יְהוּדָה נְאֻם ה' לִהְיוֹת לִי לֶעֶם וּלְשֵׁם וּלְתִהְיֶה וּלְתַפְאֶרֶת" (ירמיה יג, יא)...

והנה, האור שמשתלשל מהספירות חייב לעבור דרך מחצב הנשמות, ולכן הקב"ה נקרא 'אלקי ישראל'.

וממחצב הנשמות נחצבים נשמות ישראל ויורדים לעולם הזה, איש איש כפי שליחותו.

מעין החכמה

פרש הלה ידיו וחינו קולו: וכי מה יכול הייתי לעשות, אנוס הייתי באמת, לא רציתי להתגאל בבשר החזיר! אך איזו ברירה היתה לי? הדבר היה ביום הכיפורים, והייתי רעב, כי קשתה עלי התענית, ובבתי ישראל לא היו נותנים לי מאכל, וחנויות ישראל נעולות על מסגר! מה יכול הייתי לעשות, הלכתי לחנותו של נכרי, וקניתי כריך של בשר חזיר!...

גער בו הרב: צא, צא מביתי! בחטאה קלה פתחת, ובכל התנצלות שהתנצלת, הרבית עליך אשמה והסתבכת יותר ויותר ברשעה...

9. המקובל הנורא רבי אברהם אבולעפיא זיע"א חיבר ספר בשם 'חיי העולם הבא'. וכתב המקובל האלקי רבי נפתלי הרץ בכרך זיע"א (עמק המלך, חלק א - עמוד 353): 'יידוע לנו בקבלה מן השמים, כי שם ע"ב בכל הצירופין וגלגולין הכתובים בספר חיי העולם הבא, הוא המפורש הראשון הכללי, הכולל כל הנשמות, כי הוא קרדום החוצב נשמות...'.

נחרד הרב: חמור חטא זה מן הראשון, בני! מה גרם לך שלא לברך ברכת המזון, ולבטל מצות עשה מן התורה?

ענה: בדיון היה שלא אברך לאחר האוכל, שהרי לא נטלתי ידי לפניו, ולא בירכתי לפני האכילה!

נרעש הרב: אם כן, הן חטאתך משולשת, שאכלת בלא נטילת ידים, ואכלת בלא ברכה - והרי אלו חטאים כבדים עשרת מונים מחטא זה שעליו באת לבקש תשובה, שלא נטלת ידיך למים אחרונים!

התנצל האיש: רבי, אל ידינני לכף חובה! הכיצד יכול הייתי ליטול ידים ולברך ברכה ראשונה, אם היה זה כריך של חזיר!?

רעד קולו של הרב בקוראו: צא מעלי, רשע, אל תוסף ראות פני! פיד ענה בד, שאכלת בשר פיגולים!



אך מה קורה כאשר חלילה, לא זוכים לקיים את השליחות, ובמקום הצלחה נוחלים אכזבה?...

האדם, לקחת את כל המרכיבים שקיבל מה' יתברך בעת יצירתו לטוב ולמוטב, ועמם לעבוד את ה', להיות ירא שמים וצדיק!

תאמין שאפשר לתקן

שכן כבר בראתי תשובה ומי שחוטא ישוב ורפא לו. ובראתי בית המקדש להקריב בו קרבנות כפרה, ובראתי גן עדן לצדיקים וגיהנם לעוברי מצוותי, ובראתי משיח לקבץ גלויות ובימיו יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם.

כשמוע התורה את הדברים נתפייסה ואמרה: אתה הוא אלקי העולם,

ומי יאמר לך מה תעשה ומה תפעל? הן לא תיכון מלכות המלך ללא צבא ומחנה, וכבודו יגזז (יעבור ויפיל) ואיננו בלי עם להללו ולקלוסו. עשה עולם כרצונך!

ומגלים חכמינו הקדושים שמכיון שהתשובה נבראה קודם בריאת העולם, לא חל עליה חוקי הטבע, והיא לא מוגבלת בזמן ומקום!

והיינו שבכל מקום ועת שאדם זוכה ומהרהר בתשובה, ומקבל על עצמו שיותר לא יחטא הריהו בעל תשובה.

וזה לשון התניא (אגרת התשובה - פרק א): והנה מצות התשובה מן התורה היא

קודם בריאת העולם היה ה' אחד ואין עוד. וכאשר עלה ברצונו יתברך לברוא את העולם כדי שיעבדוהו, הקדים וברא שבעה דברים לפני שברא את העולם. ואלו הם (פסחים נד.): תורה, תשובה, גן עדן, גיהנם, כסא הכבוד, בית המקדש, ושמו של משיח. ורק אחר שנבראו כל אלו ברא הקב"ה את עולמו!

וכתב בספר החוזרים בתשובה¹⁰ (עמוד טו), וז"ל: לפני שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו קרא לתורה, התייעץ עמה ואמר לה: יעז חפצי לברוא עולם ובריות רבות בו שילמדוך ויהגו בך יומם ולילה'.

ענתה התורה: רבון העולמים, מוטב שתברא מלאכים שאינם חוטאים ותתנני בסודם, ואל תמסרני ביד שותה כמים עולה (והיינו ביד בני אדם שחוטאים).

אמר הקדוש ברוך הוא: אל תתעצבי בגלל חטאי בני אדם ופשעיהם,

מעין החכמה

10. להגאון רבי ישראל יעקב קלפהולץ זי"א.



אחד¹² יכול להתעלות מדרגת חוטא לדרגת בעל תשובה.

ומכיון שברא הקב"ה אפשרות של תשובה, לכן גם אדם שחלילה נכשל בקיום שליחותו, יחזור בתשובה ושב ורפא לו.

וזה ענין התשובה, לחדש את הקשר הנפשי עם הבורא. להשיב את הקשר הנפשי למקומו - מעכשיו אני מקבל עלי עול מלכות שמים!...

ונכתוב עוד כמה מילים...

עזיבת החטא בלבד.¹¹ דהיינו שיגמור בלבד בלב שלם לבל ישוב עוד לכסלה למרוד במלכותו יתברך ולא יעבור עוד מצות המלך ח"ו הן במצוות עשה הן במצוות לא תעשה. וזהו עיקר פירוש לשון תשובה לשוב אל ה' בכל לבו ובכל נפשו לעובדו ולשמור כל מצוותיו... עיי"ש.

והיינו שעל ידי ההחלטה והקבלה הטובה לעתיד זוכה לדרגת בעל תשובה. וזה כחה של התשובה שאינה מוגבלת בזמן ומקום, שברגע

אהוב ונחמד כמקודם...

קבלת עול מלכות שמים, כבר מועילה לו להחשיב את התשובה שלו ל'תשובה מלאה', אך למרות שהתשובה הזו נחשבת כתשובה

התבאר שענין התשובה היא **לחדש את הקשר הנפשי עם הבורא. להשיב את הקשר הנפשי למקומו, והיינו קבלת עול מלכות שמים!...**

מעין החכמה

ומצאנו לרבי מליובאוויטש שביאר כך: דע, מה שכתוב באותם מקורות, מדובר על בית דין של בשר ודם, ומכיון שאין אדם יודע מה בלבו של חברו, לכן מצריכים בית דין עשיית פעולה שתעיד על החלטתו. אבל בבית דין של מעלה, היודעים ומכירים את המתחולל בלבו של האדם, מספיקה תשובת הלב באמת, ולא נצרכת הוכחה לכך... (אגרת התשובה עם ביאורי הרבי מליובאוויטש, בהוצאת מעינותיך - עמוד 45 הערה 24).

12. גם לפני שתיקן את החטא - ראה חלקת מחוקק אבן העזר (סימן לח - ס"ק מד).

11. כדאיתא בגמרא (סנהדרין כה:), ובחושן משפט (סימן לד - סעיף כט ואילך), לענין עדות. והנה, מסתמא שהלמדנים מבין הקוראים יקשו עלינו כך: הרי בגמרא ובשו"ע הנ"ל משמע שעזיבת החטא לא מועילה ללא עשיית פעולה מצד השב בתשובה (שבירת הפסיפסים וכו'). ואם כן, כיצד מביא בעל התניא ראייה מאותם מקורות שכתוב בהם במפורש שצריך עזיבת החטא ובנוסף עשיית פעולה מוחלטת שתוכיח על התשובה שהיא אמיתית?



החטא, ואמר: "אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני" (שם פסוק יג)...

ובשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת ויקרא - מאמר ו), וז"ל:

הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א מבאר ('אגרת התשובה' - פרק א), שעיקר עבודת התשובה אינה ריבוי של סיגופים ותעניות וכדומה (כדעת ההמון שחושבים שעיקר התשובה היא התענית), ולכן לא הזכיר הרמב"ם בהלכות תשובה שכתב שום תענית כלל, אפילו לא על חטאים שחייבים עליהם כריתות ומיתות בית דין - אלא עיקר עבודת התשובה היא עזיבת החטא, כמו שנאמר: "יעזוב רשע דרכו ואיש אוון מחשבותיו וישוב אל ה'" (ישעיה נה, ז). וזהו עיקר פירוש לשון 'תשובה' - לשוב אל ה' בכל לבו ובכל נפשו, לעובדו ולשמור כל מצוותיו, כמו שנאמר: "ושבת עד ה' אלהיך ושמעת בקולו" (דברים ל, ב).

בכל זאת, בהמשך דבריו מוסיף רבי שניאור זלמן ואומר (אגרת התשובה - פרק ב), שכל האמור שאין צריך תעניות כדי לשוב אל ה' אלא העיקר הוא עזיבת החטא, זהו רק בנוגע לעצם ענין התשובה, שכאשר יעשה תשובה שלימה יתכפר וימחל לו העוון שעשה, ולא יזכירו דבר וחצי דבר ממנו ביום הדין לעונשו על כך ח"ו בעולם הבא. אולם כדי שבעל

מלאה, עדיין אין מתייחסים אליו בשמים.

כדי שיהיה מרוצה וחביב לפניו יתברך כקודם החטא להיות נחת רוח לקונו מעבודתו, תשובה כזאת לא מספיקה!

כלומר התשובה הזו פועלת שהמלך לא יעניש אותו על כך שמרד בו, והיינו שלאחר שיפטר ויעמוד לדין בעולם העליון לא יזכירו לו דבר וחצי דבר מאותו עוון כאמור.

אך למרות זאת, בעצם המרידה שמרד אדם במלך העולם, נגרם משבר אמון עמו, היינו שהחיבה והאהבה שהיו קודם נעלמו, ולכן אף אם המלך מחל לאותו אדם על טעותו, יתכן מאוד שהוא אינו חפץ לראותו יותר לעולם...

וזה לשון רבינו יונה בספרו שערי תשובה (שער ראשון - אות מב):

ועוד יתפלל בעל התשובה אל השם למחות כעב פשעיו וכענן חטאתיו, ושיחפוץ בו וירצהו ויעתר לו כאשר אם לא חטא... כי יתכן להיות העון נסלח ונפדה מן היסורים ומכל גזרה, ואין לה' חפץ בו, ומנחה לא ירצה מידו... על כן תראה בתפלת דוד בעת התשובה, אחרי שאמר: "הָרַב כְּבִסְנִי מְעוֹנִי וּמַחְטָאִי טַהֲרֵנִי" (תהלים נא, ד), התפלל עוד על הרצון, להיות רצון ה' יתברך בו כקודם



התענו הרבה תעניות. כגון רבי אלעזר בן עזריה שפעם אחת פרתה של שכנתו יצאה בשבת לרשות הרבים ברצועה שבין קרניה שלא כרצון חכמים והוא לא מיחה בה, הושחרו שיניו מרוב הצומות שעשה על כך שלא קיים את דברי חבריו (ירושלמי - ביצה פ"ב ה"ח). וכן רבי יהושע שפלט מפיו אמרה שאינה הולמת את כבודם של בית שמאי, ואמר: 'בושני מדבריהם בית שמאי', הושחרו שיניו מפני הצומות (חגיגה כב:). וכן רב הונא שפעם אחת התהפכה לו הרצועה של התפילין והתענה על כך ארבעים תעניות (מועד קטן כה.) -

אשר אותם חכמים קדושים בוודאי לא עשו את כל התעניות הללו כדי לכפר על עצם החטא הקל שעשו, אלא כדי שישארו רצויים וחביבים לפני ה' יתברך ממש כפי שהיו לפני החטא...¹³
(ראה הערה).

ואם זה כך בכל עבירה, על אחת כמה וכמה בלשון הרע. ונרחיב...

תשובה יהפוך להיות רצוי וחביב לפני ה' יתברך כפי שהיה לפני שחטא, ויהיה לה' יתברך נחת רוח מעבודתו, לשם כך עליו לערוך גם סיגופים ותעניות.

ולומד זאת רבי שניאור זלמן ממה שנאמר בפרשתנו בנוגע לקרבן עולה: "ונרצה לו לכפר עליו" (ויקרא א. ד), שהכוונה בזה היא, שבזמן שבית המקדש היה קיים גם לאחר שאדם עשה תשובה שלימה על חטאו ונמחל לו העונש שהיה ראוי לבוא עליו, בכל זאת היה עליו להביא לבית המקדש קרבן עולה כדי לרצות את הקב"ה ('ונרצה לו' - לשון הפקת רצון) ולהיות חביב לפניו כמו קודם החטא. ובזמן הזה שאין לנו קרבן להפיק רצון מה', התענית היא במקום קרבן, כמו שמבואר בגמרא (ברכות יז.) שהמתענה צריך לבקש מה': 'יהי רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט (על ידי התענית) כאילו הקרבתי לפניך על גבי המזבח ותרצני'.

לכן מצינו כמה תנאים ואמוראים שאפילו על חטא קל ביותר

מעין החכמה

חמישים ואחת תעניות, ועל עוון הוצאת זרע לבטלה שמונים וארבע תעניות, ועל עוון ביטול תפילה ששים ואחת תעניות, ועל עוון בעילת נדה חמישים ותשע תעניות, ועל עוון חילול שבת במזיד שלש מאות ששים וחמש תעניות ועוד - אשר כל התעניות הרבות הללו

13. ממשיך אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי נועם - שם) ואומר: **על** יסוד זה גם לימד רבינו האריז"ל לתלמידיו הקדושים על פי חכמת האמת, מספרים שונים של צומות לכל מיני חטאים ועוונות, כגון על עוון הכעס מאה



מעין החכמה

להתענות עליו להפריש לצדקה חיי גדולים פולניים. במונחים של ימינו ניתן לומר שכדי לפדות יום אחד של תענית, די שאדם יפריש לצדקה שיעור סעודה אחת, שהוא קרוב לעשרים שקלים. ולדוגמה, מי שחפץ לתקן באופן מושלם את הפגם הקשה של הוצאת זרע לבטלה, צריך להתענות שלוש פעמים שמונים וארבע תעניות, דהיינו מאתיים חמישים ושתים תעניות, ואם ברצונו לפדות זאת בצדקה, יפריש חמשת אלפים שקלים לצדקה. ועל דרך זה בנוגע לכל שאר העוונות.

אדם צריך להבין שעליו לתת צדקה לא מפני שהוא רוצה לתת, אלא מפני שהוא חייב לתת. אילו אדם יעשה עם עצמו חשבון פשוט כמה עוונות הוא עשה במשך ימי חייו וכמה תעניות עליו להתענות כדי לתקן זאת, הוא יזדעזע! נמצא שהוא מחוייב לשמים עונשים קשים ומרים על כל העוונות הרבים שעשה במשך ימי חייו.

והדרך הקלה והטובה ביותר לפרוע חוב גדול ועצום זה היא להרבות בנתינת צדקה. ויש כח בצדקה שאדם נותן להסיר מעל נשמתו את כל כתמי העוונות, ולהעמיד אותו לפני ה' יתברך כתינוק שנולד ללא שום חטא ועוון.

לפי האמור לעיל שהצדקה משמשת במקום קרבן עולה שהיו נותנים בזמן בית המקדש כדי להתרצות לפני ה' ולהתחבב עליו, ממילא כשם שבנוגע לקרבן אמרו חז"ל (כריתות כח): עשיר שהביא קרבן עני לא יצא, כלומר, אם עשיר שיכול לרכוש כבש מפותם הלך והביא קרבן של תורים או בני יונה, שהם קרבן של אדם עני שאין באפשרותו

אינן עצם ענין התשובה, אלא כתוספת על התשובה, בדומה לקרבן העולה שהיו מביאים בזמן שבית המקדש היה קיים כנ"ל, כדי להיות רצוי וחביב לפני ה' כקודם החטא.

כך היה בימי קדם...

אלא מכיון שחולשה גדולה ירדה לעולם בדורות הללו, ואין בכחנו להתענות.

ובכלל, לפי ריבוי החטאים שחטאנו במשך כל ימי חיינו, אם נבוא להתענות את כל התעניות שראוי להתענות על כל החטאים הללו, לא יספיקו לנו כל ימי חיינו עלי אדמות.

אם כן, מה נוכל לעשות, נוסף על עצם עבודת התשובה, כדי שנוכח להיות רצויים וחביבים לפני ה' ממש כאילו לא חטאנו מעולם?

על כך משיב רבי שניאור זלמן בהמשך דבריו (אגרת התשובה - פרק ג) ואומר:

אלא מאי תקנתיה? כדכתיב: "וחטאך בצדקה פרוק" (דניאל ד, כד), וכמו שכתבו הפוסקים ליתן בעד כל יום תענית של תשובה ערך חיי גדולי פויליש וכו', והעשיר יוסיף לפי עושרו וכו', כמו שכתב המגן אברהם הלכות תענית (סימן תקסח - ס"ק ב).

העצה היחידה שנתרה לנו בזמן הזה לכפר על כל עוונותינו ולעשותנו רצויים וחביבים לפני ה' יתברך כאילו לא חטאנו מעולם, היא: להרבות עוד ועוד בנתינת צדקה, כיון שהצדקה מועילה במקום תענית.

ומבאר רבי שניאור זלמן שכנגד כל יום תענית של תשובה שצריך אדם



ומה יתרון לבעל הלשון...

והפה מכוון כנגד הקנה האמצעי של המנורה (תיקוני זוהר - הקדמה דף יג ע"ב).

ומכך שהפה מכוון כנגד הקנה האמצעי - שהוא בעצם הקנה

המרכזי ביותר במנורה אשר ממנו יוצאים כל ששת הקנים - עלינו ללמוד שהדבר המרכזי ביותר אשר בו תלויה עיקר קדושת האדם זהו הפה שלו, ומי שאינו מקדש את פיו כראוי ממילא לא יצליח לקדש כראוי גם את שאר השערים.

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זי"ע אמר

(אמרי נועם, צו - מאמר ז), וז"ל:

ידוע ומפורסם ששבעת השערים (הפתחים) שבראשו של האדם - שתי אזניו, שתי עיניו, שני נחיריו ופיו - מכוונים כנגד שבעת קני מנורת בית המקדש, באופן שאוזן ועין ונחיר ימין הם כנגד שלשת קני המנורה הימניים, ואוזן ועין ונחיר שמאל הם כנגד שלשת קני המנורה השמאליים,

מעין החכמה

שניתנת לאדם רגיל שנמצא במצוקה כלכלית. כשאדם זוכה להאכיל בכספו בני תורה, כל העמל והיגיעה שהם משקיעים אחר כך בלימוד התורה נוקפים לזכותו, ומגינים עליו ועל בני ביתו הגנה נפלאה ועצומה.

זוהי הסיבה העיקרית שעם ישראל מחזיק מעמד מול כל השונאים שאורבים לו מבית ומחוץ - כיון שכמעט לכל אחד מעם ישראל בדור הזה יש לפחות הוראת קבע אחת לאיזה מוסד של תורה.

לכן גם אם חלילה החימה של ה' רובצת על כלל ישראל, הצדקה והחסד שהם עושים עם בני תורה מסירים אותה. ורמז לכך, שהרי 'חימה' היא ראשי התיבות של הפסוק: "חסד יהו"ה מלאה הארץ" (תהלים לג, ה), להורות שעל ידי זה שכל יהודי ויהודי ממלא את הארץ בצדקה וחסד, בכך הוא מסיר מעל כלל ישראל את החימה של ה', וממשיך עליהם שפע של חסד ורחמים.

לרכוש כבש, עשיר זה לא יצא ידי חובתו - כך גם בנוגע לסכום שראוי להפריש לצדקה, אם עשיר יפריש לצדקה סכומים קטנים שגם עני יכול להפריש, הרי זה לא יצא ידי חובת צדקה, ואין בכח צדקה זו לעשותו רצוי וחביב לפני ה' יתברך כמו קודם שחטא.

למעשה למדים אנו מכל האמור, שכל מי שחפץ באמת בתיקון נפשו ורוצה מאוד להיות רצוי וחביב לפני הקב"ה, יקפיד תמיד לתת צדקה ביד רחבה לכל שואל ומבקש.

והצדקה המעולה והמועילה ביותר מכל צדקה אחרת היא הצדקה שנותנים לבני תורה שעמלים בתורה יומם ולילה, כמבואר במדרש (קהלת רבה, פרשה יא - אות א) על הפסוק: "שלח לחמך על פני המים" (קהלת יא, א) - אם ביקשת לעשות צדקה, עשה אותה עם עמלי תורה, שאין ימים' האמור כאן אלא דברי תורה.

יש הבדל גדול מאוד בין המעלה וכח התיקון של צדקה שניתנת לבן תורה, לבין צדקה



יב, יא), ואם חלילה היא לא תעבור את המבחן עם ציון טוב, הוא יצטרך לתת עליה דין וחשבון. לכן אדם יחשוב היטב לפני שהוא מוציא מילה מפיו, ויבדוק היטב שאין בה סרך איסור ח"ו. וטוב מהכל לקיים את דברי שלמה המלך שאמר: "על כן יהיו דבריך מעטים" (קהלת ה, א), וכן אמר החכם (המאירי - משלי יז, כז): 'המעט דברך וימעטו שגיאותיך'.

יש לדעת שפגם לשון הרע חמור יותר מכל העוונות, ואף מהעוונות החמורים ביותר, כמו שאמר רבי ישמעאל בגמרא (ערכין טו:): 'כל המספר לשון הרע מגדיל עוונות כנגד שלש עבירות - עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים'. ואם כל העוונות מגיעים עד שער הארבעים ותשעה של הטומאה - עוון לשון הרע מגיע כבר לשער החמישים של הטומאה, אשר ממנו כמעט ולא ניתן להיחלץ...¹⁴

וממילא מובן שהרגיל לדבר לשון הרע, צריך להתאמץ מאוד כדי לחזור למצבו הראשוני כמו קודם החטא.

ועתה נחזור למשה רבינו...

אנשים רבים שומרים על עיניהם ועל אזניהם, אך בענין שמירת פיהם ולשונם הם חלשים מאוד. צריך לדעת שעל עוון לשון הרע תהיה תביעה גדולה מאוד בשמים, כי בשאר העוונות יש לאדם ריוח כל שהוא ויצרו גדול, ולכן יקלו בעונשו בשמים, כי הרי ה' יתברך "יִדַּע יִצְרָנו" (תהלים קג, יד), והוא מבין אותנו וכו'. אך למדבר לשון הרע אין שום ריוח, כמו שכתוב: "וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלָּשׁוֹן" (קהלת י, יא), על כן לא תהיה לו שום הצדקה למעשהו.

לכן יזהר כל אדם לשמור על קדושת פיו בכל כחו, ויזהר מאוד שלא להוציא מפיו שום דבר גנאי על אדם מישראל, וכל שכן שלא לומר על הזולת דבר שעשוי לגרום לו נזק כל שהוא. וכן אם מישהו יבוא לדבר אתו דברי גנאי על הזולת, יברח משם כל עוד נפשו בו.

על האדם לזכור תמיד שכל מילה שהוא מוציא מפיו עולה לשמים ונבחנת על ידי הקב"ה, בבחינת מה שנאמר: "הלא אוזן (אוזן של מעלה) מילין תבחן" (איוב

מעין החכמה

מבתייהם לחגוג ולשמוח בשמחת החתן, ואף הגר"א ביניהם. הגר"א בא מהדרך, נכנס פנימה והתיישב במקום המיוחד לעניי האיוור.

בעיצומה של הסעודה נעלם מאחד השולחנות חפץ יקר ערך...

14. סיפר הגה"צ רבי זאב איידלמן זיע"א מעשה נפלא מחיי הגר"א מוילנא זיע"א:

כידוע, ערך הגר"א גלות והלך מעיר לעיר. באחד הימים הגיע לעיירה קטנה ברוסיה. כשנכנס לעיירה נערכה במקום חתונה לאחד מתושבי המקום. הכל יצאו



ומכיון שהלשון הרע פגם בעצמו, פגם בעם ישראל, אך בה' יתברך הגם שלא פגם שהרי ה' יתברך לא קיבל את הדברים, בכל זאת היה פגם שהשמיץ לו דברי לשון הרע. לכן הוצרך לתקן את שלשת הפגמים הללו...

והוא החל בתיקון...

מה עם האות ו'?

נחתו על פרעה עשר מכות זו אחר זו (תהליך שלקח כשנה), ולאחר

כאמור בדברי המדרש, הקב"ה בא בטענה למשה רבינו: **מָה בְּיָדְךָ - מָה שְׂבִידָךְ אֵתָה צָרִיךְ לִלְקוֹת, שֶׁאַתָּה מוֹצִיא לְשׁוֹן הָרַע עַל בְּנֵי**

מִשֶּׁה רבינו חזר בתשובה, אך מכיון שחטא לשון הרע הוא עצום וגורא, **כדי שהקב"ה יסכים להיות עמו כמו קודם החטא, הוא היה צריך לתקן זאת.**

לאחר שמשה רבינו קיבל על עצמו את השליחות לגאול את ישראל,

מעין החכמה

הגר"א עומד במזרח, חושדים בו בגניבה והוא שותק בדממה.

אחד הנוכחים, אדם כעסן וריק מחכמה ויראה, לא יכול היה לשאת את שתיקתו של הגר"א. הוא ניגש בחמת זעם. פתח את הדלת (שהיתה מאחורי שולחן המזרח) נתן להגר"א בעיטה ברגלו, וכך דחף אותו החוצה לקול צחוקם של המשתתפים...

הגר"א הסתובב לאחוריו והבחין שגם החתן צוחק. לימים סיפר ואמר, **'הכל היה כדאי בשביל שמחת חתן!'**

ומדוע באמת הגר"א שתק ולא הכחיש את ההאשמות? **'אם הייתי עונה - הייתי מתגלגל בכלב',** כך אמר.

הגר"א סבר שיש כאן חשש לשון הרע על הגנב האמיתי, ועונשו של בעל לשון הרע הוא להתגלגל בכלב... (הובא בשבועון 'משכן שילה' - גליון 864).

החשד נפל על הגר"א זיע"א - יהודי חדש שהגיע לפתע לתוך הסעודה וישב לו בצידי השולחן בלי אומר ודברים. איש מאנשי המקום לא מכירו, ואם כן - הוא הגנב!

יהודי 'חכם' ממשותנפי השמחה התקרב אליו ופקד: 'החזר את מה שלקחת!' הגר"א שתק ולא ענה. 'החזר מיד את מה שלקחת!' הרים האיש את קולו. הגאון מוילנא הוסיף ושתק.

אחד מהמסובים ניגש לבעלי השמחה ואמר: 'אל דאגה, אני כבר אאלץ אותו לדבר!'

האיש הושיט את ידו, תפס בזרועו של הגר"א והעלה אותו לשולחן המזרח בקרבת החתן, לעיני כל המסובים, ואז גער בו שוב: השב את הגניבה!... אבל הגר"א נותר בשתיקתו... כך כמה פעמים. שקט מתוח השתרר בקהל.



ובישראל. וכך כתב הגה"ק רבי משה סופר זי"ע"א (דרשות, חלק א - עמוד 270 ד"ה 'ויקרא'):

בלשון הקודש ישנם כ"ז אותיות - כ"ב אותיות פשוטות, וחמשה אותיות סופיות. ובתורה הקדושה הם מופיעים בשלשה אופני כתיבה:

אותיות גדולות, אותיות בינוניות ואותיות זעירות. והנה בדרך כלל אנו כותבים באותיות בינוניות, אך לעיתים זה משתנה.

ודע כי ההפרש בין האותיות הבינוניות לזעירות הוא בשני דברים: בגודל ובמילוי.

גודלן של האותיות הזעירות הם שליש מאותיות בינוניות, ואין להם מילוי. לדוגמא: האות ב' נכתבת במילוי כ: 'בית', אך אות ב' זעירא לעולם תשאר ב'.

כאשר רצה משה רבינו לתקן את המילים: "וְהָן לֹא יֵאֱמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי" (שמות ד, א), לקח את התיבה 'הָן' והכפיל אותה בשנים, שהרי היא פגמה גם בו וגם בישראל.

פעמים המילה 'הָן' (גימטריא 55) עולה בגימטריא 110.

כאמור במילה 'ויקרא' התגלתה האהבה שאוהב הקב"ה את משה. ומשה שרצה לתקן את הפגם, כתב את ארבעת האותיות של המילה 'ויקרא' באותיות

מכן פרעה טבע (ברוך ה') בים סוף...

ביום ה - 50 מיציאת מצרים קיבלו עם ישראל את התורה, וכעבור 40 יום (בי"ז תמוז) חטאו ישראל בעגל.

לאחר חטא העגל התגלה הקב"ה למשה רבינו וציוה אותו על עשיית המשכן. ב"א תשרי החלו בבנין המשכן, וכעבור 74 ימי עבודה מאומצת, הסתיימה מלאכת המשכן.

כל חלקי המשכן וכליו היו מוכנים, ומשה רבינו רצה להקים את המשכן, אך הקב"ה ציוה עליו להמתין...

רק כעבור שלשה חדשים (בערך), ב-כ"ה אדר החלה הקמת המשכן, וב-א' ניסן הסתיימה. באותו היום ירדה השכינה ושרתה בתוך האוהל, וכמו שנאמר: "וַיֵּכֶס הָעֶנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וַיְכַבֹּד ה' מִלְּא אֶת הַמִּשְׁכָּן" (שמות מ, לד).

השכינה שרתה בתוך האוהל ומשה רבינו נשאר עומד בחוץ, מחוץ לאוהל...

'ויקרא' אל משה וַיִּדְבֹּר ה' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר" (ויקרא א, א) - במילים הללו 'ויקרא' אל משה וַיִּדְבֹּר ה' אֵלָיו, גילה הקב"ה למשה רבינו את גודל ועוצם אהבה שהוא (הקב"ה) אוהב אותו...

ומשה רבינו ניצל את ההזדמנות הזו כדי לתקן את הפגם שפגם בעצמו



ובזה סיים את התיקון.

חלפו כמה ימים והקב"ה פונה למשה ואומר לו (בפרשת השבוע, פרשת וילך):
 "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ יְמֵיךָ לָמוֹת
 קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד
 וְאַצְוֶנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ וַיִּתְיַצְבוּ בְּאֹהֶל
 מוֹעֵד" (שם לא, יד).

משה שומע את המילים: 'הֵן קָרְבוּ יְמֵיךָ לָמוֹת' ומזדעזע, הקב"ה השתמש במילה 'הֵן' זאת אומרת שתשובתי לא הושלמה!

והקב"ה אומר לו: נכון! כל מה שתקנת עד עתה היה שתי אותיות 'הֵן', אבל כשחטאת השתמשת בשלש אותיות 'וְהֵן' (וְהֵן לא יִצְמִינֵנו לִי), את האות ו' עוד לא תיקנת!¹⁵

מכאן יש להבין גודל פגם לשון הרע. **ונסיים** את השיחה...

הוראה מהשמים...

בחלום חזיון לילה ציוו עלי שאכתוב...
 שעיקר גלות השכינה על ידי

בנוניות, ואת האות האחרונה, האות א', באות זעירא.

והנה האות א' במילוי נכתבת כך 'אל"ף', והיא בגימטריא 111. ומשה רבינו כתב אותה זעירא, וממילא היא בלי מילוי, ונחסר ממנה האותיות 'ל"ף' (אל"ף), שעולים בדיוק 110 כמנין ב' פעמים 'הֵן'...

מאותה עת חלפו כ - 38 שנה (בערך), ומשה רבינו עמד ואמר: 'הֵן לֵה' אֱלֹהֶיךָ הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ. רַק בְּאַבְתִּיךָ חֶשֶׁק ה' לֹאֲהַבָה אוֹתָם וַיִּבְחַר בְּזֶרַעַם אֲחֵרֵיהֶם בְּכֶם מִכָּל הָעַמִּים כִּיֹּם הַזֶּה" (דברים י, יד-טו).

בפסוק הזה רצה לתקן את מה שפגם במה שהשמיע להקב"ה דברי לשון הרע, ולכן פתח את הפסוק במילה 'הֵן', והמשיך ואמר 'רַק בְּאַבְתִּיךָ חֶשֶׁק ה' לֹאֲהַבָה אוֹתָם', והטעם לכך, כי הם מאמינים בני מאמינים.

כתב הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א¹⁶ וזתו"ד:

מעין החכמה

מילוי נמצא שהחסיר אות ו אחת (שהרי ו' במילואה נכתב כך 'ויו').

אבל לא תיקן ג' פעמים כנגד האומרו והמקבלו ומי שנאמר עליו.

16. בספרו היכל הברכה (פרשת כי תצא, אוצר החיים - מצוה תקמד בסופה).

15. ממשך החתם סופר (שם) וכותב: ובאמת הוא החל לתקן את האות ו' הזו, שהרי כשכתב: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד" (במדבר יב, ג) כתב את המילה 'עָנָו' עם ו' זעירא (עשרה מאמרות, מאמר חיקור דין - מאמר ג פרק ג), ומכיון שלאות זעירא אין



ברוח קדשו על הדור שיהיו סמוכים למשיח, וראה שיהיה הרבה פירוד לבבות ושנאת חנם, וידברו הרבה לשון הרע על הצדיקים וגדולי הדור ועל יהודים יראי שמים...

וכמעט לא יהיה מי שילמד את העם מדות טובות וישרות ודרכי עבודה, ולא רק זאת אלא יהיו 'רבנים' שילמדו את החוסים בצילים לעשות חוכא ואיטלולא מכל מי שאינו נוסע לרבי שלו, ובכך תתארך הגלות לאין חקר...

ואחרי שהאריך מאוד בדבריו, ודיבר על החשיבות לשמור את הפה מאוד מלדבר על שום יהודי בכלל, ועל תלמידי חכמים בפרט,¹⁷ סיים: **ואל תאשים אותי שדיברתי עד כה מה שאין דרכי, כי כך נצטויתי בחלום הלילה...**

שאינם שומרים הדיבור **מלדבר דברים בטלים ולשון הרע ורכילות...**

ומעתה תדעו אחי שעיקר השמירה בפה... ולא כמו שנתפשט מנהג רע שבכל פינה ובכל עיר ועיר יש רבי, ומי שהוא מכת של רבי זה - מדבר סרה ופוער פה לבלי חוק על רבי שבעיר אחרת.

ושמעתי ממורי וחמי רבי אברהם מרדכי מפניטשוב, שפעם אחת נסע מרן אלקי קודש קדשים אור שבעת הימים רבינו ישראל בעש"ט, ובדרכו עבר בתוך היער, וכשהגיע זמן המנחה עצר את העגלה ונכנס בין העצים... וראו התלמידים שמכה ראשו מאוד באילן וצועק ובוכה צעקות משונות ובכיה רבה...

והמה ראו כן תמהו, ושאלו פה קדוש מה זה ועל מה זה, והשיב שצפה

מעין החכמה

יום לשמור פי ולשוני מלשון הרע ורכילות ומקבלתם, ואזהר מלדבר אפילו על איש יחידי, וכל שכן מלדבר על כלל ישראל או על חלק מהם, וכל שכן מלהתרעם על מדותיו של הקב"ה. ואזהר מלדבר דברי שקר, חנופה, ליצנות, מחלוקת, כעס, גאווה, אונאת דברים, הלבנת פנים, וכל דברים אסורים. וזכני שלא לדבר כי אם דבר הצריך לענייני גופי או נפשי, ושיהיו כל מעשי ודיבורי לשם שמים'.

17. ולכן ראוי ונכון שכל אדם ירגיל את עצמו וכן את בניו ובנותיו היקרים לקרוא בכל בוקר את התפילה הנפלאה שחיבר מרן החפץ חיים זיע"א על ענין שמירת הלשון, כיון שענין זה הוא מפתח ההצלחה בכל תחומי החיים.

זו לשון התפילה:

'רבונו של עולם, יהי רצון מלפניך אל רחום וחנון שתזכני היום ובכל



העולה מן האמור להלכה ולמעשה

אם ביקשת לעשות צדקה, עשה אותה עם עמלי תורה, שאין 'מים' האמור כאן אלא דברי תורה. **יש** הבדל גדול מאוד בין המעלה וכח התיקון של צדקה שניתנת לבן תורה, לבין צדקה שניתנת לאדם רגיל שנמצא במצוקה כלכלית. כשאדם זוכה להאכיל בכספו בני תורה, כל העמל והיגיעה שהם משקיעים אחר כך בלימוד התורה נזקפים לזכותו, ומגינים עליו ועל בני ביתו הגנה נפלאה ועצומה. **זוהי** הסיבה העיקרית שעם ישראל מחזיק מעמד מול כל השונאים שאורבים לו מבית ומחוץ - כיון שכמעט לכל אחד מעם ישראל בדור הזה יש לפחות הוראת קבע אחת לאיזה מוסד של תורה. **לכן** גם אם חלילה החימה של ה' רובצת על כלל ישראל, הצדקה והחסד שהם עושים עם בני תורה מסירים אותה. ורמז לכך, שהרי 'חימה' היא ראשי התיבות של הפסוק: "חסד יהוה" מלאה הארץ" (תהלים לג, ה), להורות שעל ידי זה שכל יהודי ויהודי ממלא את הארץ בצדקה וחסד, בכך הוא מסיר מעל כלל ישראל את החימה של ה', וממשיך עליהם שפע של חסד ורחמים.

א. כל יהודי הוא שליח, ושליחותו היא לקחת את כל המרכיבים שקיבל מה' יתברך בעת יצירתו לטוב ולמוטב, ועמם לעבוד את ה', להיות ירא שמים וצדיק!


ב. אך גם אם, חלילה, הוא נכשל בשליחותו אסור לו להתייאש, והוא צריך לחזור בתשובה. וענין התשובה הוא חידוש הקשר הנפשי עם הבורא. **וזה על ידי קבלת עול מלכות שמים - מעכשיו אני מקבל עלי עול מלכות שמים...**

ג. התשובה מועילה תמיד, אך כדי לטהר עצמו מכל רבב, ולהיות קרוב אליו יתברך כמו קודם החטא עליו להידבק במצות הצדקה.

ד. כל מי שחפץ באמת בתיקון נפשו ורוצה מאוד להיות רצוי וחביב לפני הקב"ה, יקפיד תמיד לתת צדקה ביד רחבה לכל שואל ומבקש.

והצדקה המעולה והמועילה ביותר מכל צדקה אחרת היא הצדקה שנותנים לבני תורה שעמלים בתורה יומם ולילה, כמבואר במדרש על הפסוק: "שלח לחמך על פני המים" -





מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א
בתפילה על כלל עם ישראל
לשנה טובה ומבורכת

ארבעת המזינים

סט
מהזדר
ביזתר

ב- 300 ₪

ע"פ דרכו של אבינו מו"ר
הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

אתרוג מרוקאי מיוחד

בכשרות מהודרת
ובפיקוח בית ההוראה המא"ר לארץ



המכירה בחנות מרכז ההפצה ובשירותים

רח' הקציר 666, נתבות

054-618-8907 | 08-931-1785





**"ותשובה ותפילה וצדקה
מעבירין את רוע הגזרה"**



כפרות ופדיון נפש

התורמים יתברכו לישועה, רפואה, פרנסה, שמירה והגנה
ע"י מו"ר הגאון הרב ישראל אברג'ל שליט"א
ראש מוסדות בית המדרש המאיר לארץ



**פדיון נפש
להושענא רבה**



**פדיון נפש
יום הכיפורים**



**פדיון
כפרות**



**פדיון נפש
לראש השנה**

כל פדיון 180 ש"ח משפחתי - כמנהג אבינו מו"ר הרב יורם אברג'ל זיע"א



להצטרפות:

*2910 | 08-37-40-200

**לצאת זכאי בדין
בזכות שותפות**

בהפצת תורה חובקת עולם!



שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

LIVE

השיעורים מועברים גם בשידור חי בערוצי המדיה של בית המדרש 'המאיר לארץ'

פרשת וילך - שובה

ה' תשרי ה'תשפ"ו



זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
19:46	19:04	18:12	באר שבע
19:43	19:01	18:12	תל אביב
19:45	19:03	18:11	חיפה
19:43	19:08	18:03	אילת
19:46	19:04	18:15	ירושלים
		17:55	ירושלים 40 דק'

ראשון - כל שבוע בשעה 20:30 ערבית ושיעור

בית שמש

בית כנסת היכל אליהו, רח' נחל מטע 6 | השיעור יועבר ברדיו קול ברמה



שני - כל שבוע בשעה 18:30 מנחה ושיעור

אשדוד

בית הכנסת 'היכל נפתלי', רח' ברוריה 6

**תפונות בד לסוכה
מפוארים ומהודרים**

להזמנות: shop.hameir-laarets.org.il
רחוב הקציר 666, נתיבות | 08-931-1785 | 054-618-8907

יש לכם מה לספר לנו על המסילות? כתבו למייל: 3740200@h-l.org.il

ערוצי מחלקת המדיה

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-37-40-200 08-649-9859 קו המאיר לארץ

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות,

סניף 433 קריית גת, חשבון 96556

- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519

- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

